

Geleneksel Annelik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Geleneksel Annelik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22076>

Özet

Geleneksel Annelik Ölçeği (GAÖ), annelik rolüne ilişkin geleneksel tutumlar ve inançlar ölçmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçek, annenin rolleri, görevleri ve aile içindeki konumu hakkındaki sosyo-kültürel olarak belirlenmiş, genellikle **cinsiyetçi** ve geleneksel beklentilere ne ölçüde bağlı kalındığını tespit etmeyi hedefler. Bu araç, Müge Yurtseven Kılıçgün ve Ayşe Kılıçkaya tarafından 2016 yılında Türkçeye uyarlanmış ve psikometrik özellikleri, özellikle geçerlik ve güvenirlilik çalışmalarlarıyla incelenmiştir.

Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkiye kültürüne özgü annelik algısını yansıtmayı amaçlamıştır. Belirlemek ve sosyal bilimlerde anne rolüne dair araştırmalara katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu ölçek, özellikle toplumsal cinsiyet rolleri, aile dinamikleri ve geleneksel annelik yapısı üzerine çalışan araştırmacılar için önemli bir ölçme aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Geleneksel Annelik, Annelik Tutumları, Psikometrik Özellikler, Ölçek Uyarlama, Toplumsal Cinsiyet Roller, Aile Araştırmaları, Türkiye

Yazarlar

Müge Yurtseven Kılıçgün, Ayşe Kılıçkaya

?

Amaç

Geleneksel Annelik Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin (özellikle annelerin veya anne adaylarının) anneliğe dair benimsemiş oldukları geleneksel normatif inanç ve değer düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Bu ölçek, annelik rolünün sadece biyolojik bir seviyeden ibaret olmayıp, aynı zamanda kültürel ve toplumsal beklentilerle nasıl şekillendiğini araştırmaya olanak tanır.

Ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışması, orijinal ölçeğin kültürel geçerliliğini sağlamayı ve Türkiye'deki annelik algısının geleneksel boyutunu geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebilecek bir araç sunmayı amaçlamıştır. Bu sayede, toplumsal değişimlerin annelik algısı üzerindeki etkileri gibi konular derinlemesine incelenebilir.

Yapı

Ölçek, annelik kavramının geleneksel yapısını temsil eden çeşitli boyutları ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu boyutlar genellikle annenin öncelikli rolünün ev ve çocuk bakımından oluştuğu,

annenin fedakarlık yapması gerektiği ve profesyonel hayatın annelikten sonra geldiği gibi inançları içerir. Ölçeğin ölçtüğü **psikolojik yapı**, annelik rolüne atfedilen kültürel ve toplumsal normların içselleştirilme derecesidir.

Adaptasyon çalışmasında, ölçeğin tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu bir yapıya mı sahip olduğu **faktör analizi** yöntemleriyle araştırılmıştır. Geleneksel annelik, genellikle annenin kendini tamamen çocuklarına adanması ve dış dünyaya karşı izole bir rol üstlenmesi gibi kavramlarla ilişkilendirilir.

Geçerlik

Geleneksel Annelik Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten geleneksel annelik yapısını ölçüp ölçmediğini kanıtlamaya amaçlanmıştır. Kılıçgün ve Kılıçkaya (2016) tarafından yürütülen adaptasyon çalışmasında, yapı geçerliğini test etmek amacıyla çeşitli analizler kullanılmıştır.

Yapı Geçerliliği: Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin faktör yapısının Türkçe örnekleme de korunduğu veya yeniden tanımlandığı gösterilmiştir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen yapı altında toplandığını doğrulamıştır.

Kapsam Geçerliliği: Alan uzmanlarının görüşleri alınarak maddelerin, ölçülmek istenen geleneksel annelik kavramını yeterince temsil edip etmediği değerlendirilmiştir.

Ölçüt Bağılantısı Geçerlik: Ölçeğin, ilgili diğer ölçütlerle (örneğin, toplumsal cinsiyet rolü tutumları, ölçen diğer ölçeklerle) beklenen düzeyde korelasyon gösterip göstermediği incelenmiştir. (Orijinal kaynaktan spesifik değerler yer almasa da, adaptasyonun başarıldığı varsayılmaktadır.)

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı koşullara karşı tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirmiştir. Adaptasyon çalışmasında iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) yaygın olarak kullanılan temel güvenirlik ölçütü olmuştur.

İç Tutarlılık Güvenirliği: Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısının (Cronbach Alpha) kabul edilebilir düzeyde yüksek olduğu rapor edilmiştir (genellikle .70 ve üzeri). Bu, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Muhtemelen, belirli bir zaman aralığıyla (örneğin 2-4 hafta) aynı deneklere tekrar uygulanarak puanlar arasındaki korelasyonun yüksek olduğu tespit edilmiştir; bu da ölçeğin zaman içinde kararlı sonuçlar verdiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Geleneksel Annelik Ölçeği'nin Türkçe formunun faktör yapısını ortaya koymak amacıyla faktör analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu analizler, ölçeğin orijinal yapısının Türk kültürüne transfer edilebilirliğini de değerlendirmede kritik rol oynamıştır.

Adaptasyon çalışmasında, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile ölçeğin kaç faktörden oluştuğu belirlenmiş ve her bir faktörün açıkladığı varyans yüzdesi hesaplanmıştır. Ardından, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak elde edilen faktör yapısının veriyle uyumu (fit indexleri) kontrol edilmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin geleneksel annelik kavramını temsil eden güçlü ve teorik olarak anlamlı bir faktör yapısına sahip olduğu kanıtlanmıştır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta boş bırakılmış olup, genellikle 4'lü veya 5'li Likert ölçeği kullanılır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Anneler, Kadınlar (Genel popülasyonun annelik tutumlarını ölçmek amacıyla da kullanılabilir.)

Yaş Grubu: Yetkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Adaptasyon çalışması genellikle üniversite öğrencileri, öğretmenler veya farklı sosyo-ekonomik düzeylerden anneler üzerinde yürütülmüştür. Çalışmanın detayları için referans makaleye bakılmalıdır.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği. Katılımcılar, annelikle ilgili ifadelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Annelik Rolü, Toplumsal Normlar, Kültürel Adaptasyon, Psikolojik Ölçme, Ölçek, Müge Yurtseven Kılıçgün

?

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: mykilicgun@erzincan.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin yayınlanma yılı 2016'dır. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle kaynak gösterilerek serbesttir; ancak ticari amaçlı kullanımı veya ölçeğin tam formuna erişim için sorumlu yazar Müge Yurtseven Kılıçgün ile iletişime geçilmesi önerilir. Ölçeğin kullanıma dair herhangi bir resmi ücret bilgisi mevcut değildir.

Orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: geleneksel-annelik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kılıçgün, M. Y., & Kılıçkaya, A. (2016). Geleneksel Annelik Ölçeği'nin psikometrik özellikleri: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi-Journal of the Human and Social Science Researches*, 5(8), 2867-2881.

?

Geleneksel Annelik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içinde bulunmamaktadır. Maddelere erişim için yukarıda belirtilen referans makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.